

Ljubljana, 15. III. 1923. — III./11.

Uredništvo in uprava: „Delavski dom“, Turiaški trg 2, Ljubljana
Naročnina mesečno 4 dinarje, za Ameriko 2 dolarja za celo leto.

18. marc 1871.

Slava pariškim komunardom!

18. marc 1923.

SPOMINU

voditelja I. Internacionale in utemeljitelja socializma KARLA MARKSA ob
štiridesetletnici njegove smrti.

14. marc 1883.

Pisatelju:

Komunističnega manifesta.

„Beda filozofije“. 1847.

Kapitala. 1866.

I. dela: „Kritika politična“. 1867.

II. dela: „Ekonomija“. 1859.

III. dela.

Borcu za osvobodjenje proletarijata.

18. Brumaire. 1852.

„Državljanska vojna v Franciji“. 1871.

„Komunistični proces v Kölnu“ 1852.

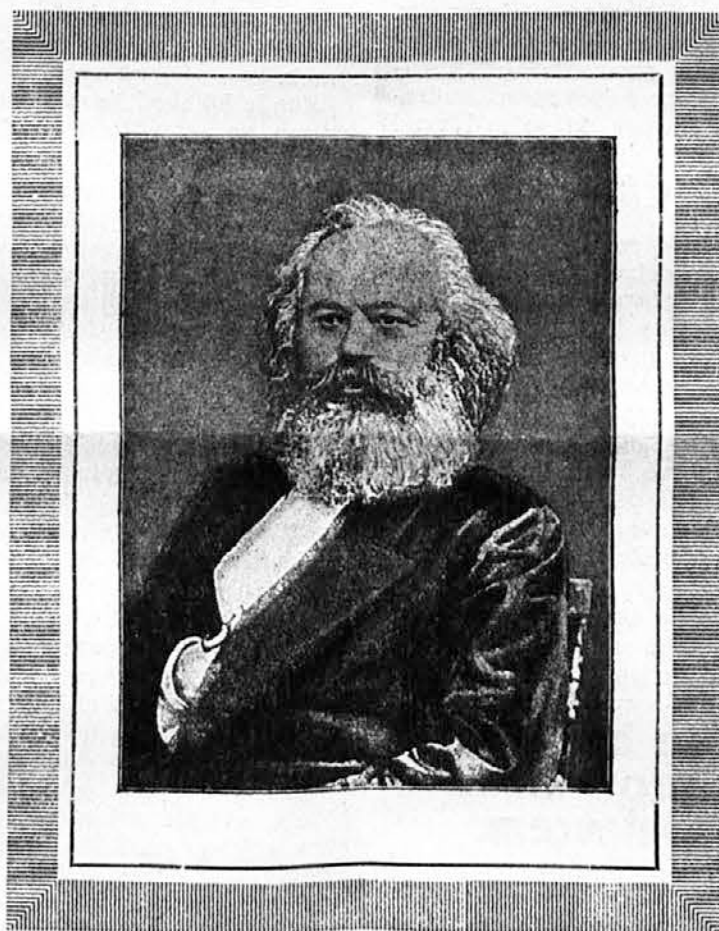
„Sveta družina“ 1844.

„Novi renski časopis“. 1848—49.

Preganjancu za sveto proletarsko stvar.

Voditelju I. Internacionale. 1864—1873.

Utemeljitelju zgodovinskega materializma.

14. marc 1923.

Najslavnejšemu kritiku politične ekonomije.

Največjemu sociologu 19. stoletja.

Inspirator „Zveze komun istov“ 1847—53

„Delavski razred ni zahteval nobenih čudežev od komune. On nima izvesti po ljudskem sklepu nobenih fiksnih utopij. Delavski razred mora izvojevati dolge boje, celo vrsto zgodovinskih procesov, s katerimi se spreminjajo ljudje kot razmere.“

K. Marks.

„Kakor je Darwin odkril zakone organske narave, kakor so Njuton in drugi filozofi odkrili zakone fizike, matematike — tako je Marks odkril zakone o razvoju človeške družbe, postavil sociologijo na višino eksaktnih ved. Znanost je bila za Marksa zgodovinska, gibajoča, revolucionarna sila.“

Engels.

Delavske novice.

Razredno zavednim proletarcem na Štajerskem, posebno v rudarskih revirjih.

Agenti Pašičeve radikalne stranke, posebno tistih par odpadnikov, ki jih vsi poznate, lažijo po revirjih in delajo razdor in zmešnjavo med delavstvom. Menda na njihov nasvet je celjsko okr. glavarstvo protizakonito prepovedalo razredno zavednim zaupnikom Makucu, Bazniku, Klemenčiču, Fabjančiču in mnogim drugim, da govorijo na shodih v območju celjskega glavarstva. Na ta način hočejo vladajoči kapitalisti protivno ustavi in zakonu omejiti volilno akcijo Soc. Stranke Delovnega Ljudstva.

Računajo tako-le: Če prepovemo glavnim zaupnikom delavstva prirejati shode in sestanke, potem bodo intrige in mahinacije radikalnih plačanih agentov imele uspeh, da zapeljejo delavstvo v celjskem okrajnem glavarstvu in tako pripomorejo Pašičevemu pristašu ministru Stojadinoviču s pomočjo odpadnika Mihata Korena in drugih agentov do količnika.

Najnovejša parola teh agentov je, če že nočete glasovati za radikalno listo in za Mihatovo uskoštvo — potem ostanite doma.

Računi te gospode so jasni. Oni si prizadevajo na vse mogoče načine, s

podkupovanjem, z grožnjami, z intrigami in z policijskim nasiljem napraviti v revirjih razdor, politično pokolebati rudarje in ostalo delavstvo, ter tako pripraviti teren, da razbijejo tudi strokovne organizacije.

Ali rudarski proletarijat je prekaljen v razrednih bojih zadnjih štirih let, ki jih je tako uspešno vodil pod vodstvom razredno zavednih proletarskih organizacij.

Spomnite se sodrugi, kdo je vodil vaše boje za boljše delovne pogoje, za boljši kruh leta 1920, 1921, 1922. Ne Miha, ne Peter, ne Pavel, temveč vaše politične in strokovne organizacije. Nikdo vam ne bo pomagal, če si sami ne boste pomagali potom vaših proletarskih organizacij. Ne verjemite nobenemu agentu, ki ni zastopnik politične ali strokovne organizacije vaše.

Miha Koren je odpadel in preskočil v kapitalistični lager, k onim, ki so njegova in vas štiri leta preganjali in izkoriščevali. Niti en zaveden rudar mu ne bo sledil, niti en proletarski glas ne sme biti oddan za Pašičevo stranko, kateri se je vdinjal Miha.

Tudi Emil Štefanovič je odložil vsa mesta v stranki in ne nastopa več v imenu naše stranke, niti »Delavskih Novic«. Zato ne poslušajte nobenih njegovih nasvetov.

Rudarji kakor tudi ostalo delavstvo se nahaja v najtežjem položaju: vsled

ogromno narasle draginje stojimo vsi pred težkimi mezdinimi boji. Pomnite torej, da morate izvojevati dve bitki: na političnem polju 18. marca in na strokovnem polju.

Vaši podjetniki gledajo, kako boste izvojevali bitko 18. marca. Če greste vsi kompaktno kot en mož na volišče in oddaste svoje glasove za svoje revolucionarne zahteve, ki jih stavlja v vašem imenu Soc. Stranka Delovnega Ljudstva, potem bo tudi boj na strokovnem polju mnogo uspešnejši.

Zato rudarji in ostalo delavstvo na plan! Na branik vaših političnih in strokovnih interesov. Vsi kot en mož na volišče za enotno proletarsko fronto, ki jo predstavlja na Štajerskem 5 skrinjica.

Karl Marks.

Šele današnja generacija lahko preceni, kakšen pomen ima življenje in delovanje Karla Marksa, očeta moderne internac. proletarskega gibanja.

Razvoj modernega kapitalističnega proizvodstva v Angliji in Nemčiji je rodil moderni proletarski razred in Marks ni nič drugega kot veren teoretični interesov proletarskega razreda svoje dobe, znanstveni in organizatorični utemeljitelj mednarodnega proletarskega gibanja, učitelj, ki je pokazal svojemu razredu njegovo vzvišeno zgodovinsko nalogo bodočnosti: osvoboditi sebe in

ustanoviti nov družabni red; vodnik in kažipot mučnega dolgotrajnega pota, po katerem mora hoditi delavstvo, da obvaruje sebe od prevelikega izkoriščanja in pospeši razvoj človeške družbe v edino možni in edino pravilni smert.

Marksova dela in organizacije, ki jih je on inspiriral, predstavljajo takorekoč mozek in srce proletarskega razreda celega sveta. Pravilnost metode njegovega znanstvenega delovanja, njegovega organizatoričnega dela — marksizem — v teoriji in praksi je danes priznan ne samo od največjih duhov proletarskega razreda, temveč je priznan od 40 letne zgodovinske dobe po Marksovi smrti. Življenje, zgodovina posebno zadnjih 20 let se vrši točno po zakonih, ki jih je prvi znanstveno odkril in utemeljil Marks v svojem klasičnem delu »Kapital«, kjer je podana resnična slika današnje kapitalistične družbe in smer ter cilj kamor se družba razvija.

Kot človek, kot znanstvenik, kot revolucionar, kot publicist, kot organizator je Marks tip orjaka proletarca, duševnega delavca, ki se re ustraši na svojem potu nobenih ovir, ki ga ne zmagah in porazih ostane vedno odločen, neustrašen borec za stvar in hitrejši, revolucionarni razvoj človeške družbe.

Ni čuda, da je njegova metoda v politiki, sociologiji in znanosti — marksizem — pridobil celo množico naj-

boljših teoretikov in praktikov med duševnim in ročnim delavstvom.

Njegovo največje delo »Kapitale« je spopolnila sodružica Roza Luksemburg, ki je s svojim delovanjem do svoje mučeniške smrti dosledno hodila po potu marksizma. Njeno največje teoretično delo, »Akumulacija kapitala«, se lahko imenuje 4. zvezek Marksovega »Kapitala«, a »Finančni kapital« epohalno delo sodruga Hüfdinga se lahko imenuje 5. zvezek »Kapitala«.

Največji učenec v teoriji in praksi marksizma pa je brezdvoma Lenin, (Nikolaj Vladimirovič Ulianov) voditelj velike ruske revolucije in predsednik ljudskih komisarjev Zveze Ruskih socialističnih sovjetskih republik.

Njegov spomin bomo najlepše proslavili na ta način, da bomo imeli vedno pred očmi požrtvovalno neustrašeno življenje in delovanje marksistov in skušali ravno tako zvesto služiti veliki stvari socializma kot je to delal Marks in vsi njegovi veliki učenci.

Karl Marks je bil rojen v Trieru, v Nemčiji 5. maja 1818. Jeseni l. 1835 je šel na univerzo v Bonn, kjer je bil vpisan na juridični fakulteti. Študiral je tudi filozofijo, zgodovino, umetnost, prevajal klasično literaturo in tudi pesništvo.

L. 1841. je postal doktor. 1. jan. 1842. je pričel izdajati »Renski časopis«. Vlada je ustavila časopis l. 1843.

Odpotoval je v Pariz, da bi vodil tam »Nemško - francoske letnike«, od katerih je pa izšla samo ena dvojna številka koncem februarja 1844. Septembra 1844 je prišel Engels k Marksu v Pariz. Ta obisk je bil začetek tesnega prijateljstva med obema možema, ki ju je vezalo vse življenje.

Prvi rezultat skupnega dela z Engelsonom je knjiga »Sveta Družina« (1844).

Začetkom 1845. ga je francoska vlada izgnala in odpotoval je v Brusel, kjer je ostal do izbruha februarске revolucije l. 1848.

L. 1847 se je organizirala v Brüsslu »zveza komunistov«, ki je morala delati ilegalno. Duša zveze je bil Marks.

Marks je po njenem naročilu napisal skupaj z Engelsonom »Komunistični manifest«.

Ko se je v l. 1848 pričel splošni revolucionarni val v Evropi in ko je bilo 18. februarja strmoglavljeno cesarstvo v Franciji, je Marksa belgijska vlada izgnala. Odpotoval je takoj v Pariz.

1. junija je pričel izhajati »Novi renški časopis«, katerega glavni urednik je bil Marks. List je prestal izhajati do 17. okt. — do upora dunajskega proletariata. Po splošni zmagi reakcije v Evropi je list končnoveljavno prenehal izhajati. Zadnja rdeča številka »N. R. Č.« je izšla 19. maja 1849.

Po kratkem zadržanju v Badenu, je odšel v Pariz, od tu izgnan v London, kjer je živel nad trideset let, izmed katerih jih je nad polovico prebil v trdem boju za obstanek, bedi in pomankanju, kar ga pa ni oviralo, da je pričel pripravljati material za svoje najogromnejše delo — »Kapitale« in da je odločno posegel v delavsko gibanje.

V l. 1852. je izdal »18. Brumaire«, v katerem je v genialnem stilu obdelal del francoske revolucije na podlagi historičnega materializma. Isto leto je izdal tudi brošuro o »Komunističnem procesu v Kölnu«, za katero je zastavil svoj poslednji suknič, da si je kupil papirja za rokopol.

28. septembra 1864. se je ustanovila v Londonu internacionalna delavska asocijacija (I. internacionala), katere vodja je bil Marks. Na višku je bila I. internacionala po drugem kongresu v Lausanni 1867 — 1870. Potem je zavladal v njej anarhizem, zastopan po Mihajlu Bakuninu.

30. maja 1871., dva dni potem, ko so padli poslednji borci pariške komune, je izdal Marks »Državlansko vojno v Franciji«.

V l. 1866. je pričel pripravljati za tisk prvi del »Kapitala« — »Kritike politične ekonomije«. Vedno nova globlja proučavanja, stradanje, bolezen — vse to ga je oviralo, da izda to svoje kolosalno delo.

2. dec. 1881. mu je umrla žena Juny, zvesta sodružica v njegovem delovanju in trpljenju. Že zelo oslabil se je podal na otok Wihg, v Alžir in slednjič Monte Carlo.

14. marca 1883. je umrl mirno in brez bolečin v svojem nastančaju. Na njegovem grobu sta govorila med drugimi Engels in Viljem Liebknecht, oče Karla Liebknechta.

„Svobodne“ volitve. Svoboda zborovanja.

Celjsko okrajno glavarstvo prepoveduje zaupnikom in odbornikom Soc. Stranke Delovnega Ljudstva in neodvisnih strokovnih organizacij govoriti na shodih in sestankih v območju celjskega okrajnega glavarstva.

Ta prepoved krši osnovne državljanske pravice in je v nasprotju z ustavo in zakoni. Na ta način se delavstvu in njegovim organizacijam in zaupnikom jemlje pravico govora, zborovanja in omejuje pravico združevanja. Te pravice so za delavstvo življenjskega pomena. Kdor jemlje delavstvu, ki itak nima niti dvoran, niti tiskarn in papirja, ki torej nima vseh tistih sredstev propagande, katera imajo kapitalisti, še tisto malo pravice, ki so zapisane v ustavi za vsakega državljan, hoče da bi delavstvo bilo izven zakona in ustave.

Navzlic temu nasilju bo delavstvo 18. marca pokazalo, da ono ni srednjeveški suženj, ki se ga ne smatra za človeka ter bo protestiralo proti nasilju, ki ga vrši režim na ta način, da bo šlo kot en mož na volišča in oddalo svoj glas za enotno proletarsko fronto, na Kranjskem v 6. skrinjico, na Štajerskem v 5. skrinjico, v Ljubljani v 3. skrinjico.

Samo en dan imate priložnost, da navzlic terorju kapitalistov tajno oddaste svoj glas in protestirate proti nasilju, korupciji, podkupovanju, zatiranju in izkoriščevanju, ki se nad vami vrši.

Čim večje bo število vaših protestov, tembolj bo jasno, da z nobenim nasiljem ne bodo vladajoči kapitalisti zadušili zdravo delavsko gibanje.

Vsak, kdor ostane doma, vsak, kdor ne odda svoj glas za enotno proletarsko fronto, vsak pomaga vladajočim kapitalistom zatirati, izkoriščevati in preganjati svoje sotovariše in sebe.

Noben teror, nobena korupcija, nobeno odpadništvo, nobene intrige ne smejo pokolebati delovno ljudstvo. Vsi na volišče. Zapišite si v srce vsakega, ki ostane v odločilnem trenutku doma! Disciplinirano kot prava proletarska armada pokažite buržuaziji svojo odločno voljo boriti se za vaše in vaših žen in otrok življenje!

Kako se borijo klerikalci proti kmetom in delavcem.

Že zopet so žejni delavske in kmečke krvi.

Šentjernejski na Dolenjskem. Za nedeljo, dne 11. marca je Socijalistična Stranka Delovnega Ljudstva sklicala javen volilni shod na trgu v Šentjerneju. Pri zadnjih državnozbornih volitvah so v tej občini dobili samostojneži 245 glasov, klerikalci 283 in komunisti 146. Vsled protiljudske politike svojih voditeljev se je SKS sčasoma tudi v Šentjerneju skoro popolnoma ubila. Del pristašev je ušel med klerikalce in drugi del se je nagnil k proletarski internacionalistični stranki. Danes si stojita v šentjernejski občini resno nasproti le SSDL in pa SLS. Prva zastopa korist malega kmeta, malega obrtnika, poljedelskega delavca, dninarja, najemnika. Na naši strani je zlasti velik del mlajših možkih, ki še niso pozabili vsega gorja, prestanega v svetovni vojni. SLS pa deluje v prid klerikalnih zlasti cerkvenih veleposestev, vaških bogatašev, gruntarjev. Ogromna večina v šentjernejski občini je mali kmet, ki ga ne more zastopati bogataška stranka, ampak mora iskati svojo rešitev iz gospodarske sužnosti le v zvezi z industrijskim delavstvom. Okrog Šentjerneja so velikanski kompleksi veleposestniške zemlje, zlasti gozdov. To so zlasti cerkvena veleposestva. Pleterski samostan n. pr. ima neizmerna bogastva, vsaj poseduje na tisoče hektarjev samo gozda. Tudi župnišče je zelo bogato. Imamo pa v tej dolini še vrsto drugih veleposestev. Razumljivo je torej, da se klerikalna stranka, ki zastopa interese kapitala, predvsem cerkvenega, pa tudi posvetnega veleposestva, silno boji naraščanja de-

lavsko-kmečke stranke, ki zahteva zemljo za tiste, ki jo obdelujejo v potu svojega obraza. Če zraste po deželi vpliv SSDL, tedaj bo kmet-trpin in dninar vedno odločnejše terjati, da se zemlja cerkvenih in posvetnih veleposestnikov brezplačno razdeli med poljedelce, ki nimajo dovolj zemlje. S tem bi si kmečko ljudstvo opomoglo do večjega blagostanja, prišlo bi tudi do večje izobrazbe, kar bi bilo za klerikalizem uničevalno. Zato je SLS odločna nasprotnica pravične agrarne reforme.

Klerikalci dobro vedo, da jim samostojneži, ki so kot bogataška stranka njim podobni in so se ubili med malokmetiškim ljudstvom vsled svoje politike v prid vaškim oderuhom in mogotcem, niso prav nič več nevarni. Toliko bolj pa bi jim bila nevarna naša socijalistična Stranka Delovnega Ljudstva, ki je neomadeževana in ki hoče kapitaliste in posvetne in cerkvene veleposestnike potipati po žepu, polnem iz kmečkih in delavskih žuljev pridobljenega bogastva.

Voditelji šentjernejskih klerikalcev se zavedajo, da bi se omajala njihova trdnjava, če bi mi množicam kmečkega ljudstva razložili, kaj je naša stranka in za katere cilje se bori. Zato so sklenili, da se beseda vsake druge stranke sme slišati samo ne beseda naše stranke, ki prinaša delavcu in kmetu svobodo, zemljo in res človeško življenje. Kajti dobro vedo, da je vsem drugim strankam lahko ugovarjati, le naši ne. To je skušal sam g. šentjernejski župan, ki je v razgovoru še v soboto popoldne z našim sodrugom Fabjančičem vse potrdil, kar je ta povedal o politiki vseh slovenskih strank.

Ker je bil shod že več dni prej plakatiran, so se voditelji klerikalcev neumorno pripravljali, da ga za vsako ceno razbijejo, da na vsak način onemogočijo, da bi se slišala beseda SSDL. Hujskali so ljudi z vsemi mogočimi izmišljotinami in lažmi, zbrali so trumo orlov in zagrizenih fanatikov, napojili so krdece mož in fantov z vinom in žganjem in jih nahujskali, da morajo shod razbiti. Od alkohola razgrete glave niso več razlikovale med besedama razbiti in ubiti. Od prvih jutranjih ur je teklo vino kot v potokih. Ko je bila maša končana, se je vsula tisočglava množica na trg. V eni gruču so se zbrali vsi klerikalni občinski odborniki obeh občin šentjernejske fare, cerkveni ključarji in mežnarji, okrog njih orli in nekaj totalno pijanih ljudi.

Ko je sklicatelj otvoril shod in podal besedo sodrugu Fabjančiču, se je vzdignilo huronsko vpitje, iz katerega so se razločile sledeče duhteče cvetke: »Komuniste pobiti!«, »Ali imaš žuljeve roke?«, »Vi ste vojsko napravili!«, »Vi ste naš Srbov prodali!«, »Delavci so postopali, ker bi radi delali samo 8 ur.«, »Auf biks permejkršen duš!«, »Hudiči prokleti!«, »Vi bi radi imeli, da ne bi dninarji več v taberh hodili!«, »Radič je največji lump!«, »Dol z republiko!«, »Vi ste hoteli kralja ubiti!«, itd. itd.

Kričačev je bilo kakih 100. Za našim govornikom so stali pristaši naše stranke, zadaj za nahujskanimi kričači pa so trezni in pametni možje šentjernejski klicali: »Pustite ga govoriti!«. Toda kričači pod vodstvom odbora in mežnarjev niso hoteli odnehati. V splošnem kregu in vpitju se ni razločila nobena beseda več. Kar naenkrat so začeli pijani klerikalci metati proti našemu govorniku kamenje, ki je krvavo ranilo par ljudi. Orožnikov seveda ni bilo nikjer.

Ker smo videli, da se bodo klerikalci branili na življenje in smrt proti temu, da bi zbrani sto in stoteri kmetje slišali besedo resnice, smo se umaknili v gostilno in tam držali shod. Zbrani so bili volilci iz šentjernejske, orehovške, koštanjeviške, raške in škocjanske občine.

S. Fabjančič je govoril zatiranemu kmečkemu ljudstvu tako iz srca, da so marsikomu prišle solze na oči. Pošteni prejšnji klerikalci in samostojneži so se zgražali nad klerikalnimi voditelji, ki hočejo ubijati pripadnike stranke, ki je preganjana od vseh oblastnikov, ker noče izdati ljudstva, ampak rajše trpi največje muke. Gorje slovenskemu delavcu in svobodoljubnemu malemu kmetu, če bi klerikalizem zmagal in vpeljal kamen in nož, kot je že enkrat uporabil puške, proti proletarijatu. Delavci, kmetje! Klerikalni kapitalizem je ravnotako vaš smrtni sovražnik kot liberalni.

Ob 11. uri so naši sodrugi zopet pri-

šli na trg in razdelili več sto naših manifestov, za katere so se navzoči kar putili. Nato je nastopil s. Fabjančič in je govoril stotinam zbranih kmetov in mladencev. Razložil je v kratkih besedah program SSDL, povedal je, da je rešitev kmetov in delavcev le v skupnem nastopu, v delavsko-kmečki republikanski vladavini. Navzoči so mirno in tudi z odobravanjem poslušali izvajanja našega govornika. Ko so klerikalni voditelji, ki so s svojo gardo stali pri župnišču in na drugem koncu trga, videli, da bi se shod završil kot manifestacija za SSDL, so sklenili tudi ta shod razbiti, čeprav pride do krvoprelitja. Pod vodstvom obeh kaplanov Albina Gnidovca in Martina Dimnika se je hitro zbrala prejšnja nahujskana družba z vsemi pijanci vred in je začela zopet divje kričati: »Pobit hudiče!« Kaplan Gnidovec se je preril do s. Fabjančiča in mu je rekel: »Nehajte! Ljudje so tako razkačeni, da pride lahko do vsega!« S. Fabjančič je odgovoril: »To je vaše delo, g. kaplan!« Kaplan je odšel in na komando: »Auf biks! primojkrščen duš! Horuk!« je tolpa kot obesedena navalila proti našim zavednim sodrugom iz Šentjerneja in iz sosednih vasi, ki jim ni bilo do pretepa, ampak do mirnega in dostojnega zborovanja. Vnel se je splošen pretep. Ljudje so se valjali po tleh v živih kopical, trgale so se obleke in samo mirnosti naših mož se je zahvaliti, da zopet ni tekla kri. S pestjo po delavskih in kmečkih glavah se torej hoče boriti SLS za slovenskega delavca in kmeta.

Zopet smo se umaknili, ker obsojamo pretep in poboj med kmeti in delavci, ki so vsi enaki trpini. Topot pa je prišlo v gostilno tudi več klerikalnih kmetov, ki so jih pijani nahujskanci metali ob tla, in so izjavili, da so sprevideli, da hoče SLS tepsti kmeta in delavca po glavi in da vstopajo v našo stranko, ki je res za reveža in se drži tako dostojno. Zahtevali so naše manifeste, da jih razdele v domačih vaseh. En zapeljan kmet nas je prosil odpuščanja, ker je po prvi maši najhujše nastopal proti nam. Izjavil je, da so ga nahujskali in napojili in da ni vedel, da je dvignil svojo žuljavo roko nad edino pošteno delavsko-kmečko stranko. Drug najhujši pretepač je prišel v gostilno po plačilo za svoje prosvetno delo s kamenjem tako pijan, da je komaj stal na nogah.

Klerikalci so upali, da bodo ubili našo stranko v Šentjerneju z nasiljem in s kamenji, pa so jo le oživili. Zavedni fantje so si vsi zatakneli naše rdeče manifeste za klobuk, da javno pokažejo, da so še odločnejši bojovníki za delavsko-kmečko bratstvo in za svobodo delovnega ljudstva kot kdaj prej.

Voditeljem SLS pa povemo: Taka bi torej bila vaša ljubezen do kmeta, delavca in uradnika: s kolom po glavi? V Ljubljani in v mestih ste za uradnike in za delavce, na deželi pa hujskate ljudstvo proti delavcem, da so lenuh in postopaki, proti duševnim delavcem pa, češ da nimajo žuljevih rok. Ali imate vi mar žuljeve roke? Res velika je vaša hinavščina. Zato vam bo razočarano ljudstvo obrnilo hrbet, ko vas sprevidi. Mi pa pravimo: V združitvi delavcev ročnih in duševnih in poljedelcev je rešitev! Pred to združitvijo trepetate, zato nas hočete pobijati s koli in s kamenjem.

Kmetom za volitve v premislek.

Pred nekaj tedni je minilo 350 let, kar je poginil na trgu sv. Marka v Zagrebu Matija Gubec. Ta veliki mož je bil kmet na posestvu strašnega krvoloka, graščaka Tahyja med Brežicami in Zagrebom. Ko je videl neizmerno trpljenje tedanjega slovenskega in hrvaškega kmeta, ki so ga davili neusmiljeni graščaki — tedanji kapitalisti — je začel organizirati veliki upor slovenskih in hrvaških kmetov, ki je imel namen osvoboditi kmetstvo ljudstvo — tedanji proletarijat — pregnati gospodo, ki je živela od kmetске krvi in osnovali slovensko-hrvaško kmetstvo državo. Toda ta velika in plemenita namera se mu ni posrečila. Veliki upor je bil zadušen zato, ker je bila plemiška vojska bolj izurjena v bojevanju in bolje oborožena, nego kmetstva in Matija Gubec je poginil v strašnih mukah v Zagrebu na razbeljenem prestolu.

Od tedaj je minilo 350 let, toda položaj kmetkega in delavskega ljudstva — proletarijata — se ni mnogo izboljšal. Sicer ga ne bje več grajski valpet in mu ne pulijo iz kozolca več vsakega desetega snopa, zato so pa vpeljali druge, modernejšie, a še hujše davke. Navadni graščaki — kapitalisti — ki imajo še prav tako, kakor nekoč zasluženo kmetko in delavsko ljudstvo — proletarijat — so odpravili desetino, s katero so imeli vendarle nekaj posla. Zato so pa vpeljali take davke, ki znesejo dvakrat, trikrat in še večkrat toliko, kot je znesla nekoč desetina. Odpravili so tlako, ko je delal kmet eden do dva dni v tednu za graščaka in mu je moral dati ta tiste dni hrano, zato so pa vpeljali delavstvo, ki mora tlačaniti kapitalistu po šest in celo sedem dni v tednu, kapitalist mu pa navadno ne da niti toliko plače, da bi se pošteno preživil. Torej v bistvu je ostalo pri istem, le oblika podložništva in izkoriščanja se je izpremenila.

Pred davnimi stoletji je zgrabil kmet v svojem obupu za kose, vile in cepce ter navalil na gradove, jih mnogo razrušil, končno je bil pa vendarle vselej premagan in pahnjen v še večje robstvo. Kaj naj storita kmet in delavec danes? Če bi se uprla danes, bi bila te penja še sedemkrat bolj, kajti gospoda ima v vojaštvu še vse bolj izurjene bojivnike in še vse bolj oborožene kot pa v prejšnjih časih, dočim sta kmet in delavec še vedno praznih rok. Da morata sta še precej na slabšem, kot sta bila pa v prejšnjih stoletjih, kajti tedaj je držal proletarijat vsaj skupaj, kakor en mož so se uprli tedaj kmetje celih pokrajin, dočim je znala današnja ka-

pitalistična gospoda pod najrazličnejšimi sleparskimi gesli zaslužniti velik del proletarijata, zlasti kmetkega, ostalega pa razbiti na nešteto strank in stranic.

Kakor je imelo tedaj vse revno delovno ljudstvo samo enega skupnega sovražnika — graščaka, tako ima tudi ves današnji proletarijat samo enega skupnega sovražnika, to je moderni kapitalizem, ki tlača in izsesava ves proletarijat, vse revno delovno ljudstvo, kmetko in delavsko v enaki meri. Delavca je vpregel kapitalizem v svoje rudnike in tovarne, kjer mu mora garati od zore do mraka za skorjico suhega kruha, revnega kmetiča, kočarja in bajtarja, je pa prikoval na zemljo, od katere se ne more preživljati.

Kakšen je položaj agrarne večine našega kmetkega ljudstva? V vsaki vasi živita komaj eden do dva gruntarja, ki še izhajata za silo, ogromna večina je pa bajtarjev, ki ne pridelajo niti toliko, da bi imeli vsak dan kruh na mizi. Zakaj to? Prvič zato, ker imajo premalo zemlje. Zemlja je razdeljena že od nekdaj nepravilno. Veleposestniki jo imajo pogosto več, kot pa dve, tri vasi bajtarjev skupaj. Drugič zato, ker bajtarju še od njegovega beraškega pridelka pobere skoro polovico današnja država, v kateri gospodarijo zgolj kapitalisti. Kar dene bajtar v usta, kar obleče nase, od vsake stvari mora plačati v obliki direktnih ali indirektnih davkov ogromne pristojbine, ki niso v nobenem razmerju z davki bogataša. Da osoli bajtar svoj krompir, mora plačati ravno toliko davka (pri soli), kot bogataš. In tako gre pri vseh najnujnejših življenjskih potrebščinah.

Poleg tega je pa zaslužnija kapitalistična država revno ljudstvo še z drugimi uredbami. Ustvarila si je ogromne armade. Te so bile, kakor smo jasno videli med svetovno vojno, zgolj poslušno orodje v rokah velikih vojnih dobičkarjev in verižnikov. Ljudstvu omejujejo s pomočjo nazadnjaških in nedemokratskih zakonov in uredb vpogled in soodločevanje v najvažnejših panogah državnega gospodarstva itd. itd.

V starih časih je bil graščak prisiljen, zato ker mu je dajal kmet desetino in delal tlako, dajati kmetu vsaj neko varstvo in pomoč, toda moderna kapitalistična država ne daje revnemu delovnemu ljudstvu skoro ničesar. Delavec in kmet garata štirideset, petdeset let, ko jima pa omagajo moči, morata prijeti pogosto za beraško palico in beračiti od hiše do hiše. To velja zlasti za kmetiške posle, katerih usoda je najhujša obtožba današnjega nadvse krivičnega družabnega reda, v katerem dobro je le tisti, ki ne dela.

Mi socialisti pravimo, da je ta družabni red krivičen, zato se borimo proti njemu z vsemi silami. Kakor so si kmetje nekoč osnovali slovensko-hrvaško kmetsko zvezo za boj proti graščakom, tako so si osnovali delavci in kmetje dandanes *socijalistično stranko*, s katero si hočejo izbojevati svoje pravice. V starih časih se je proletarijat boril s cepci, kosami in vilami, dandanes se bori revno delovno ljudstvo z volilnimi kroglicami, ki so *zaenkrat* edino uspešno orožje v rokah revežev.

Vsak polnoletni možki dobi te dni v roke to silno orožje. Kake važnosti je to orožje, vsakemu najbolj jasno izpičuje divji boj, ki ga bje cel ducat po-

litičnih strank za vodilne kroglice, ki jih dobi vsak volilec v roke. Doslej jih je izročal revež v roke *meščanskim strankam*, to je onim strankam, ki hočejo, da ostane država taka, kakršna je bila doslej, v kateri bi gospodarilo par kapitalistov. Ali naj ostane vedno pri tem? Ali naj pljuje revež na večne čase v svojo lastno skledo? Vedno večje množice revnega delavskega in kmetkega ljudstva spoznavajo, da je dovolj hlapčevanja meščanskim strankam, da tirajo one ljudstvo v vedno večji propad, v vedno večjo revščino, v vedno večji obup. Meščanske stranke se pa za vso to bedo ne brigajo, temveč le za svoje žepe, svoje banke, svoje profite. Zato je že skrajni čas, da požene revež vse te svetohlinske sleparje čez prag in pogumno stopi v one vrste, kjer se zbirajo že vsi njegovi zavedni tovariši, t. j. *Socijalistično stranko delovnega ljudstva*, kajti stranka je:

- za republiko;
- za kmečko delavsko vlado;
- za avtonomijo, to je za samovlado ljudstva;
- za brezplačno razdelitev veleposestev med revne kmete;
- za odpravo vojske in vojaščine;
- za odpravo vseh krivičnih davkov;
- za davčno obremenjenje bogatašev in bank;
- za popolne politične pravice mož in žena;
- za starostno in bolniško preskrbo revežev (kmečkega in delavskega ljudstva).

Zato bo vsak zaveden delavec in kmet svoj kroglico vrgel na Kranjskem v 6., na Štajerskem v 5. škrinjico.

Delavci in kmetje za SSDL.

Manifestacijski shod Soc. Stranke Delovnega ljudstva v Ljubljani.

Navzlic agitaciji za bojkot od naspornih strank se je obširna dvorana Unijona napolnila. Tudi galerija je bila polna. Vse sami proletarski obrazi duševnega in ročnega delavstva, ki jih je nasilje buržuazije in beda združila v enotno fronto.

Shod je otvoril **predsednik I. O. Stranke s. Makuc** in pozdravil veličastno zborovanje. Povdaril je, da potom nasilja buržuazija hoče samo oropati duševno in ročno delavstvo najosnovnejših pravic, izmозgati njegovo, že itak bedno telo, zavezati želodce ter jih tako napraviti za poslušne sužnje svojega absolutističnega režima in reakcionarne vladavine. Toda vse reakcionarne tvorovine, vsi absolutistični režimi padajo, čim se ljudstvo zbere, organizira in povede v boj za svoje vsakodnevne svobode in potrebščine. Zato zbira SSDL široke, potlačene množice v boj proti nasilju, v enotno fronto za življenjski obstoj. Delovno ljudstvo brez boja pa bo postalo žrtev reakcije, ker bi inace gmotno, duhovno in etično propalo — bilo zapisano siromaštvu, da beraštvu.

Burno pozdravljen je nato govoril **ljublanski župan s. Perič**. V jedrnatih besedah je označil pomen parlamentarizma za proletarijat. Karakteriziral je razpuščeno ustavotvorno skupščino, ki je pogazila sama svojo suverenost ter se sama omalovažila in razkrinkala pred narodom in internacionalnim svetom, ker je storila nezaslišani antiparlamentarni čin v zgodovini, da je pogazila komaj sprejeto ustavo in razveljavila 59 pravilno izvoljenih proletarskih poslancev. Navzlic temu mora proletarijat izkoriščati tudi v bodoče, posebno pa v dobi reakcije parlamentarno tribuno, da iz nje razkrinkuje nedela vladajoče buržuazije, kontrolira vlado in stavlja zahteve svojega razreda. Poslanci v parlamentu pa so brez moči, ako ž njimi ne stoji široka organizirana množica. Zato je naloga duševnega in ročnega delavstva, kakor tudi kmetov poljedelcev, ki so ravno tako zatirani, da se organizira v svojih organizacijah ter tako potom vsakodnevnih bojov za napredek, za svoje pravice in svoje potrebščine se usposobi za svojo končno zmago in osvoboditev od kapitalističnega nasilja in izkoriščanja. Govor s. Periča je večkrat prekinjen z aplavzom.

Nato je govoril burno pozdravljen s. **Fabjančič**. V daljšem govoru je poudaril sedanji volilni boj širokih množic. Karakteriziral je režimske kapitalistične stranke, samostojno, demokratsko, liberalno in radikalno, kakor tudi Šustersičevo in Koroščevo ljudsko stranko. Povdarjajoč pripravnost razredno zavednega proletarijata, da se skupno bori tudi s krščansko socialističnimi delavskimi in nameščenskimi organizacijami proti nasilju in izkoriščanju, je razkrinkal Koroščevo stranko, ki hoče imeti pod enim klobukom tovarnarja in delavca, bankirja in njegovega pometaja. V Ljubljani so proti izvozu in za konsumente-delavce — v bogatih vaseh — za izvoz in visoke cene živilom. To je sleparija, ki ne more dolgo trajati. Objasnili je nezaslišano hujskanje in teror pristašev SLS po deželi, kjer ne dajo svobodo govora niti najenergičnejšemu borcem za ljudske pravice, samoodločbo naroda in samouprave ter so v tem oziru hujši teroristi kot režimske stranke.

Objasnili je delovni program SSDL, ki so ga navzoči burno odobraval.

H koncu je s. **Klemenčič** pozval navzoče, naj proslavijo štiridesetletnico smrti očeta modernega mednarodnega proletarskega gibanja, enega največjih revolucionarjev, znanstvenika in sociologa, voditelja I. internacionale, Karla Marksa. Ves zbor je zaklical »Slava spominu Karla Marksa!«

18. marca je 52 let, odkar je pariški proletarijat postavil prvo delavsko vlado. Pariška komuna je živela samo 2 meseca ter je zadušena v krvi 40.000 proletarcev. Njen duh pa živi in po 52 letih več stotilijonov proletarcev celega sveta kliče solidarno: Slava padlim pariškim komunkardom 1871! Na ta način se oddolžimo žrtvam proletarskega razrednega boja, ki jih je tudi v Jugoslaviji na stotine. Slava žrtvam kapitalistične reakcije!

S kratkim zaključnim govorom je predsednik pozval navzoče, da manifestirajo za SSDL in njene zahteve, ker so to zahteve in koristi celokupnega delovnega ljudstva.

V popolnem miru, brez vsakih ugovorov, v najlepši slogi in dostojanstvu, se je zaključila ta proletarska manifestacija.

Ribnica. V nedeljo popoldan je sklicala Socijalistična stranka delovnega ljudstva shod v Ribnici, prostori so bili nabito polni delavcev, kajzarjev, urad-

nikov in učiteljev, na shodu je poročal kandidat s. Mihevc, ki je razvil program stranke in govoril o političnem položaju v državi in izven države, govornik je bil večkrat prekinjen s ploskanjem in pritrditvami od zborovalcev.

Kočevje. V soboto zvečer je imela Socijalistična stranka delovnega ljudstva volilni shod ob 7. uri zvečer. Na shodu je poročal kandidat s. Mihevc, ki je obširno in ob burnem pritrditvami razlagal današnji politični položaj v državi in izven nje. Povedal je med drugim, da ni bila še nikdar taka bitka med internacionalnim kapitalizmom in med internacionalnim proletarijatom, kakor je sedaj, ter da moramo vse sile napeti, da ne podležemo dobro organiziranemu kapitalizmu, ki s vso svojo silo pritiska na proletarijat, da bi njegove vrste razcepil.

Ob burnem živju-klici na proletarsko internacionalo, je bil shod zaključen.

Dob pri Domžalah. Pri »Vesovcu« se je zbralo v nedeljo dovolj najzavednejših delavcev in kmetov na shodu Soc. Stranke Delov. Ljudstva. Poročal je sodrug Repanšek. V poljudnih besedah je razložil pomen današnjih volitev, pri katerih so se kapitalisti razdelili v 7 strank, da bi vlovili nezavedneže in s pomočjo politične oblasti gospodarsko izkoriščali ljudstvo.

Obrazložil je pojav draginje, ki je posledica kapitalistične vojne in vojnih dolgov. Nevarnost vojne je zopet tukaj.

Pokazal je, kako se ljudstvu nalagajo bremena v obliki indirektnih davkov na sol, obleko in druge potrebščine.

Mi delavci in kmetje poljedelci se moramo sami braniti, da se rešimo iz današnjega težkega položaja. Nobeden nas ne bo osvobodil, če se sami ne bomo borili za osnovne državljanske pravice, za pravico do življenja in za osnovne potrebščine. Še v skupnem nastopu delavcev in kmetov poljedelcev se bomo lahko ubranili pred nasiljem buržuazije, pred terorjem kapitalistov. Le v močni fronti roko v roki z mednarodnim proletarijatom, z sto in sto milijoni delavcev in kmetov poljedelcev celega sveta, se bomo ubranili, da nas ne zaduši draginja, da nas ne izžamejo potom indirektnih davkov ter nas požene v siromaštvo.

Vsi navzoči delavci in kmetje-poljedelci so odobraval izvajanje svojega tovariša. Shod je prav lepo uspel.

le žal, da je bil sklican preje nego je prišel vlak.

Kočevje. V soboto zvečer ob 8. uri je imel svoj volilni shod pri Bergerju takozvanj »Bauernbund«. Shod je sklicel g. dr. Arko, ki je Kočevjarjem priporočal, da naj volijo radikale, češ, le Pašičeva stranka zamore Kočevjarjem pomagati. Ker je pa bil ta shod javno plakatiran, je prišel na ta shod tudi naš kandidat s. Mihevc, kateremu pa go spod dr. Arko ni dal besede. Ko pa je sodrug Mihevc uvidel, da ne dobi besede, je doktorja Arkota proglasil za bojazljivca in mu dejal, da se boji resnico slišati, ker hoče Kočevjarjem dajati tisti bič za poljubiti, s katerim so bili tepeni in Kočevjarje na milost in nemilost Pašiču izročiti.

Stara cerkev. Tu je imela v nedeljo dopoldan ob 9. uri shod Socijalistična stranka delovnega ljudstva, na katerem je poročal kandidat s. Mihevc zelo obširno o politični situaciji v Jugoslaviji in o pomenu državnoborskih volitev. Prostori so bili tako prenapolnjeni, da je moralo več kmetov zunaj pri odprtih oknih poslušati, ker v gostilni ni bilo več prostora. Ugovarjal ni nobeden, pač pa je od raznih strani padlo več pikrih na naslov gospoda ministra Puc-lja. V imenu vaščanov se je zahvalil sodrug Mihevcu za njegovo izvajanje en obrtnik in en posestnik, češ, da sedaj šele uvidijo, za katero stranko bodo svoj glas oddali.

Bled. 11. t. m. v nedeljo smo imeli dobro obiskan shod SSDL, na katerem je poročal s. **Jagodic**, ki je orisal sedanji položaj proletarijata, ofenzivo kapitala in razloge, vsled katerih se je rodila SSDL. Nato je razložil program naše stranke in meščansko, kapitalistično politiko vseh drugih strank, ki se tepo za delavske glasove. **Razkrinkal** je NSS, ki je imela shod na Bledu, na katerem je govornik pozdravljaj orjuncje, češ, da nas bodo le ti rešili! Shod se j zaključil z živju SSDL! med velikim odobravanjem. Ta shod nam je dal vero, da bo naša stranka v tem kraju dobila precej glasov.

V St. Janžu in v Trzinu sta se pod milim nebom vršila volilna shoda SSDL. Ljudstvo je odobravalo izvajanja govorovnika.

Borovnica. Shod se je ob 9. uri dopoldne vršil v gostilni pri Godcu v dveh natlačenih sobah. Predsedoval je sodr. Hladnik, poročal pa je s. Perič, čigar izvajanja so navzoči z velikim zanimanjem poslušali in odobraval.

Preserje. V gostilni pri Koširju se je ob obilni udeležbi ob 11. dopoldne vršil pod predsedstvom s. Hladnika in s poročevalcem županom ljubljanskim s. Peričem naš shod, ki je imel velik uspeh.

Notranje Gorice. Tu se je vršil shod ob 3. uri popoldne v gostilni pri Janezu. Navzočih je bilo čez 100 ljudi. Kot v Preserju in v Borovnici je tudi tu predsedoval s. Hladnik. S. dr. Perič je kot na obeh shodih razlagal program in cilje SSDL, ki so ga vsi navzoči enodušno odobrvali. Železničarji in zavedni kmetje Borovnice, Preserja in Notranjih goric bodo 18. marca vrgli svoje kroglice v 6. skrinjico.

V Udmatu se je naš shod vršil v soboto, dne 10. ob 8. zvečer pri Poljšaku. Predsedoval je s. Leban. Poročala pa sta s. dr. Perič in občinski odbornik SSDL s. Novak. Udmat bo kot vedno napravil svojo proletarsko dolžnost.

Preddvor. V nedeljo 11. marca se je vršil v Preddvoru na prostem volilni shod SSDL. Shod je bil dobro obiskan. Poročal je s. Jelenec. Tudi navzoči pristajaši SLS so morali pritrjevati programu SSDL. Na dan volitev se bo pokazalo, da so tudi v tej občini, ki je veljala doslej za trdnjavo SLS, ideje SSDL pognale krepke korenine.

V Kokri se je vršil v nedeljo ob 11. uri dopoldne shod Socijalistične stran-

ke delovnega ljudstva. Navzočim množičnim zborovalcem sta ss. Košir in Jelenec pojasnila program SSDL. Shoda so se udeležili tudi nekateri demokratje iz Kranja, ki so prišli agitirati za listo dr. Žerjave. Za demokratsko stranko pa v Kokri niso ugodna tla in se številni delavski volilci v tej občini dobro zavedajo, da morajo v svojem lastnem interesu vreči svoje volilne kroglice v 6. skrinjico SSDL.

Jezerko. V nedeljo popoldne se je imel vršiti na Jezerskem naš volilni shod. Na shod pa je prišlo tudi nekaj zapeljanih ljudi, ki so pod očividnim vplivom preveč zavžitega alkohola z razgrajanjem in dejanskimi napadi terorizirali navzoče mirne in trezne naše pristaje. Ker se je isti dan dopoldne na Jezerskem vršil klerikalni shod, je jasno, kje so se učili svoje lepe kulture. Navzoči mirni poslušalci so imeli priliko, da so se prepričali o sadovih klerikalne vzgoje. Naši jezerski zavedni volilci pa bodo na dan volitev izvršili svojo dolžnost. Pa tudi marsikateri nedeljski zapeljanci bodo, ko prespe nedeljskega mačka, spoznali svojo zmožnost in bodo volili našo 6. skrinjico.

Radeče pri Zidanem mostu. Shod se je vršil na prostem. Nekaj fanatičnih klerikalcev, ki so nahujskani, je hotelo motiti shod delovnega ljudstva. Oni naj bi svoj fanatizem raje zlili nad zastopniki kapitalistov, a ne delavcev in kmetov, ki tako nimajo nobene zaščite,

razven svojih organizacij in svojih zborovanj. To je njihova krščanska ljubezen: Delavcu, ki ga tlačijo oderuhi podjetniki in ki itak nima priložnosti in sredstev, da pove svoje zahteve, hočejo onemogočiti zborovanja, ravno tako, kot so pismarji in farizeji skušali razbijati shode prvih kristjanov, ki so se potegovali za enakost sužnjev. Te fanatike je ljudstvo pravilno poučilo. Poročal je s. Pokovec, ki je v poljudnih besedah razložil zahteve delovnega ljudstva ter razkrinkal vse sovražnike ljudstva. Kmetje in delavci so njegova izvajanja odobrvali. Samo ni to bilo po godu nekemu Böhm-u, ki zastopa socijalpatrijote in zvezo z demokratimi. Soglasno direktivam, ki jih ima socijalpatrijotska centrala od demokratskih svojih zaveznikov, je hotel napadati pravi delavski pokret in stremenje delavstva po enotni fronti, ter na ta način napraviti zdravo med delavstvom. — Naš sodrug železničar ga je v kratkih in jedrnatih besedah zavrnil. Hotel je ugovarjati tudi neki konsumar, ki bi mnogo boljše storil, da ne nasprotuje gibanju razredno zavednega delavstva in kmečkega ljudstva, ker bo s tem napravil zdravo med združeno gospodarskimi organizacijami, zdruha, ki bo ogromno oškodovala združni pokret. — Na shodih v **Medliki** in v **Suhorju** so bili tisoči volilcev. Poročilo prihodnjic.

Centralni volilni sklad.

Volilni blok št. 5 (Kocmur mlajši) nabral 208 kron; Ozanič 10 Din. Na shodu lesnih delavcev Šusteršič nabral 99 Din v Ljubljani 11. III. Na shodu v Trziču nabral 114 Din. Na nabiralni poli št. 46 (s. Bricelj) nabral med sodrugi: Zor 3, O. Žniderič 10, L. Žniderič 5, Mojšker po 1 Din, delavci »Obnove« 47.75 Din; skupaj 67.75 Din. Sodr. Repanšek nabral na shodu v Dobu pri Domžalah 52 Din. Karič 2 Din, Erbenik 15 Din, Žorga R. 10 Din, V Borovnici na poli št. 20 nabral 131.75 Din. V Notranjih Goricah nabral na shodu 28 Din. V Zagorju nabral na volilnem sestanku 10. marca 54 Din; v Zidanem mostu na shodu 11. marca 151 kron.

Sodrugi, somišljeniki vzemite primer na požrtvovalnosti in delu navedenih sodrugov. Ne s kričanjem in frazerstvom, temveč z delom in požrtvovalnostjo se bomo rešili težkega položaja.

Na pole Centralnega volilnega sklada nabrani denar se mora obračunati s centralnim tajništvom.

Posamezni volilni odbori si ne morejo lastiti denar, nabran na polah za Centralni volilni sklad. Zato pozivamo vse zaupnike in odbore, da obračunajo nabrane zneske.

Na prazne pole, ki so ostale pri zaupnikih, naj se nadaljuje zbiranje za Centralni tiskovni sklad po volitvah.

Glasujte za Soc. Stranko Delovnega Ljudstva.

Za osnovne državljanske svobode, pravice in življenske potrebščine. Proti režimu terorja, absolutizma in grabeža. Za popolno samoodločbo narodov. Za suvereno samoupravo ljudstva. Proti nacionalni hegemoniji in šovinizmu. Proti kršenju in omejitvi samouprave v občini, pokrajini in državi. Proti absolutističnemu in birokratskemu centralizmu. Za enotno fronto delovnega ljudstva cele dežele. Proti draginji, indirektnim davkom, spekulaciji in grabežu. Proti stanovanjski mizeriji in prehranjevalni bedi. Za kontrolo nad proizvodnjem. Za ureditev prehranjevanja revnih slojev v mestih. Za odpravo uvoznih carin na življenske potrebščine, za odpravo monopolov. Proti davku na delo. Proti pripravljanju kapitalističnih vojn, za mir in prijateljstvo s Sovjetsko Rusijo. Za moderno socijalno zakonodajo. Za zaščito delavske moči. Za ureditev službene pragmatike v sporazumu s strokovnimi organizacijami. Za federacijo ljudovlad na Balkanu. Za delavsko kmečko republikansko vladavino. Za mednarodno solidarnost.

Iz stranke.

Čuvarjem skrinjic in njihovim namestnikom:

1. Čuvarji skrinjic in njihovi namestniki morajo biti že ob 7. uri zjutraj na voliščih, kjer se predstavijo volilnemu komisariju.

2. Čuvarji imajo pravico, vsakemu volilcu povedati, katera skrinjica je od soc. Stranke Delovnega Ljudstva.

3. Namestniki in ostali zaupniki morajo ostati pred voliščem, celi dan agitirati z besedo in letaki.

4. Čuvarji naj takoj od vseh volišč poročajo tajništvu število glasov vseh strank.

Kaj morajo storiti volilci 18. marca.

1. Iiti zgodaj zjutraj na volišče.

2. Seboj vzeti delavsko knjižico ali krstni list ali kako drugo zadostno legitimacijo.

3. Vzeti kroglico v desno roko, pomoliti jo stisnjeno v vse skrinjice po vrsti, a spustiti kroglico na Kranjskem v 6, v Ljubljani v 3, na Štajerskem v 5.

4. Potem, ko so volili, ostati celi dan na volišču ter agitirati z besedo in letaki za SSDL.

5. Gledati, da vsi somišljeniki pridejo na volišče in volijo SSDL.

V Ljubljani je v soboto volilni sestanek vseh predstavnikov in zaupnikov soc. Stranke Delovnega Ljudstva ob 8. uri zvečer v Delavskem Domu. V revirih naj se istotako skličejo v soboto zaupniški sestanki, na katerih organizi-

rajte nastop na dan volitev. O izidu poročajte na tajništvo.

Kdor sabotira, kdor ne voli, dela za buržuazijo, za teror, za diktaturo! — Sodrugi, glejte, da bo pohod Enotne proletarske fronte 18. marca dostojanstven in mogočen!

Splošna mobilizacija Delovnega Ljudstva.

Vladajoči kapitalisti so se ustrašili pohoda delovnega ljudstva v enotni bojni fronti. Čimbolj se bliža dan volitev, dan volilne akcije množic potlačenih, izkoriščanih, prevaranih, zaničevanih, tembolj skuša vladajoča buržuazija s pomočjo nasilja, protizakonito in protustavno preprečiti, da delovno ljudstvo manifestira za svoje zahteve, da protestira proti triletnemu nasilju in terorju, ki ga vladajoči kapitalisti izvajajo nad delovnim ljudstvom. Zato je sveta dolžnost vsakega, ki živi od svojega truda in dela, da solidarno s svojim proletarskim razredom stori 18. marca svojo dolžnost.

18. marca naš razred, razred proletarijata, Delovnega Ljudstva vrši svojo mobilizacijo. Na ta dan bomo pokazali, koliko smo pripravljeni boriti se za svoje interese, koliko smo zavedni, koliko smo svobodoljubni.

Vsled terorja in nasilja kapitalistov v zadnjih letih so postale množice *malodušne in pasivne*. Vladajoča klika računa na to malodušnost in pasivnost ter

Vsak glas kapitalističnim strankam bi govoril:

Preveč pravic imamo, nismo jih sužnji vredni.

Preveč kruha imamo, premalo delamo 8 ur.

Narodno jedinstvo se mora izvesti s silo.

Kdor noče postati Srb, se smatra za antidržavni element, in je izven zakona in ustave (to govore fašisti).

Mesto samouprave policijo in žandarmerijo.

Mesto svobode združevanja — ječa in preganjanja.

Svobodno odreti vsakogar, kdor se da in je nezaveden.

Vse davke naj plača Delovno Ljudstvo.

Neomejeno izkoriščanje podjetnikov, neomejena spekulacija bank. Podraženje živil, obleke, sladkorja itd.

Vse za vojsko, topove in vojne ladje!

Nič za ljudstvo in ljudske potrebe.

Zaščita podjetnikov, in neomejena svoboda podjetnikov odpuščati delavce in plačevati jih.

12 urni delavnik.

Absolutistična Monarhija.

Bič za Delovno Ljudstvo, svoboda za verižnike.

Luksus, razkošje za bogataše, beraštvo za delovno ljudstvo.

Vsak kdor ostane doma, glasuje za buržoazni teror.

že pripravlja nova nasilja, pripravlja nova bremena, nove indirektno davke, nova še težja izkoriščanja uradnikov, delavcev in kmetov poljedelcev.

Razredno zavedni, revolucionarni proletarijat mora v tej mogočni akciji množic storiti svojo revolucionarno dolžnost. On mora biti povsod na čelu mobiliziranih množic. On mora zasesti vsa pota na volišču ter zadnji dan še enkrat opozoriti vse izkoriščane, zakaj gre pri teh volitvah. Še zadnji dan z besedo in letaki opozorite delovno ljudstvo, da gre pri volitvah, da delovno ljudstvo s svojimi glasovi pokaže, da si ne da kar brez boja vzeti človečanske pravice in svoj kruh. Da nismo sužnji, ki bi si pustili odreti kožo z naših teles! Da nismo kolonialni sužnji, ki bi se dali izkoriščati do mile volje, povrh pa še peli hozano svojim izkoriščevalcem. Še zadnje dneve opozorite vsakega, ki ga srečate, vsakega, ki z vami dela v pisarni, tovarni, na stavbah, v delavnicah, na polju, pred cerkvijo, na volišču in

vse povsod kjer se zbira delovno ljudstvo, da je njegova dolžnost iti na volišče in glasovati za St. Delovnega Ljudstva.

Škrinjica enotne fronte delovnega ljudstva v Ljubljani je 3.

Na vsaki skrinjici je kandidatna lista na RDEČEM PAPIRJU.

Nosilec: DR. LJUDEVIT PERIČ.

Na Kranjskem 6.

Na vsaki skrinjici je kandidatna lista na RDEČEM PAPIRJU.

Nosilec: IVAN MAKUC, železničar.

Na Štajerskem 5.

Na vsaki skrinjici je kandidatna lista DEBELO RDEČE OBROBLJENA.

Nosilec: RUDOLF GOLOUH.

Vodja za bager se išče.

V tej stroki popolnoma izvežbani reflektanti z dobrimi spričevali naj pošljejo ponudbo na upravo lista pod „Bager“.